

JULKAISUVAPAA 2.7.2017 klo 13.45

Hyvät Uukuniemi -juhlaan osallistujat, hyvät uukuniemeläiset,

kun tällaista juhlapuhetta, kuten ohjelma osuudekseni sanoo, käy valmistelemaan, on sisällön suhteen monia odotuksia. Teilläkin varmasti näitä odotuksia sisällön suhteen on, mutta niitä on myös juhlapuheen tekijällä ja puhujalla eli minulla. Uukuniemeen paremmin tutustuttuani, pitäjän historiasta löytyy paljon erikoisuuksia. Ensinnäkin pitäjän ikä. Sanon edelleen pitäjä, en kunta, koska 2005 tapahtui tämä kuntaliitos Uukuniemen kunnan liittyessä yhteen Parikkalan ja Saaren kuntien kanssa. Mutta tuo ikä on erikoisuus. Pitäjä on perustettu 1632 ja sen emäpitäjä on Kurkijoki. Uukuniemi mainitaan Kurkijoen suureen pitäjään kuuluvana kylänä. Uukuniemi tunnettiin pitäjänä ja kuntana satoja vuosia ja oli jossain muodossa olemassa itsenäisenä siten jo 1632 lukien. Siis pitkäikäinen pitäjä.

Uukuniemi on kiilan muotoinen ja maantieteellinen muoto on perua sodan käynneistä. Itäraja on peräisin Moskovan rauhasta 1940, jolloin 4/5 Uukuniemen maa-alasta jäi Neuvostoliitolle. Tämä oli todella suuri maa-alueen menetys. Uukuniemi on sitä ennen ollut Ruotsin vahvan keskusvaltion alainen. Siitä on muistona Uukuniemen ruotsinkielinen nimi Uguniemi. Uukuniemen historia on siinä mielessä harvinainen, että siihen sekoittuu molempien rajavaltioiden historiaa.

Ja lopulta siitä jäi tämä 156 neliökilometrin kiila itsenäiseksi omaksi noin 500 asukkaan karjalaiseksi kunnaksi. Kolmas erikoisuus on tämä selkeä vaakuna. Monessa kunnan vaakunassa on runsaasti heraldistisuutta. Uukuniemen vaakuna, nyttemmin kotiseutuvaakuna, osoittaa tärkeät, selkeät maantieteelliset ja kulttuuriset asiat. Olemme karjalaisia, olemme lähellä rajaa ja pitäjämme on tämän muotoinen.

Hyvät kuulijat, siirryn Uukuniemestä vähän kauemmaksi maantieteellisesti luoden teille historian kuvaa ajassa ja tulevaisuudessa. Olemme vuodessa 1873, jolloin Uukuniemi on jo lähes 150 vuoden ikäinen. Tämä kirja sopinee tähän kesäjuhlaan, koska se kytkee historian ja tulevan toisiinsa kiinteästi. Moni meistä muistaa useita kirjoja ja elokuvaakin, joissa tapahtui vähän sciifiä ja aikaa, josta emme vielä lukiessa tiedä mitään. Tuntuu ihmeelliselle, että ranskalainen kirjailija Jules Verne jo 1800 -luvun lopulla kirjoitti jotain sellaista, joka on tässä ajassa, 2017, täysin totta, vaikka olikin silloin lukijalle seikkailua ja kuten totesin sciifiä. Eräs hänen merkillisimmistä tulevaisuuden kirjoistaan on Ajelehtiva saari. Teos kuvaa 1800-luvun lopun turkismetsästäjiä. He matkustavat isolla joukolla pohjoisessa, koska täällä oli paljon turkisiistaa ja sitä kautta ravintoa ja elantoa sekä pakkasta vastaan lämmintä asumuksiin ja päälle. Ja sitten yhtäkkiä tapahtuukin jotain ennalta arvaamatonta.

Syntyy maanjäristys, retkikunnasta muodostuu irronneen jäälautan siirtokunta. Jäälautta on suuri, siellä on paljon kasvillisuutta, ja kuten totesin, riistaa. Mutta jäälautta ajelehtii kohti etelää, talvi on liian lämmin ja lautta alkaa sulaa. Voimme vain kuvitella, millaisia tuntemuksia siirtokuntalaisissa syntyy. Mitä olisi järkevä tehdä? Tai pystyykö pelossa tekemään mitään? Kun kyse on Jules Vernen romaanista, jota erityisesti nuoret pojat ahmivat seikkailuna ja kekseliäisyyden aarreaittana, löytyy kaikenlaisia kokeita, joilla siirtokunta yrittää estää jäälautan sulamisen ja oman vajoamisen meren pohjaan. Samalla, kun erilaisia kokeita tehdään, syntyy myös henkistä kestävyyttä, toivoa tai päinvastoin, täydellistä apatiaa. "Elämä oli tässä". "Peli on menetetty". Osa siirtokunnasta antaa periksi ja osa kuuntelee oivallista johtajaansa, täyttää päivänsä jokapäiväisillä askareilla ja jaksaa uskoa uuteen ja uuteen yritykseen säilyä hengissä. Osa syyttää

toisiaan, miksi emme tehneet laivaa, kun olimme vielä mantereen lähellä, että olisimme päässeet maihin. Nyt ei ole kuin tämä jäälautta ja kaikki muu on vettä ja vailla suuntaa.

Kerron tämän tarinan Ajelehtivasta saaresta useastakin syystä. Ensiksi on aivan ihmeellistä, että joku 1800 - luvun puolivälin jälkeen arvioi maapallon lämpiämisen ja jäälaudan sulamisen. Jo silloin kirjailija Jules Verne arvioi ihmiskunnan olevan ilmastomuutoksen armoilla. Meillä ei vielääkään kaikki maapallon johtajat usko siihen, että tärkein ihmiskunnan turvallisuuden tausta on ekologisuus. Ekologisuuden kautta kykenemme elämään sillä lailla säästävällisesti, että emme tuhoa ympäristöämme. Toinen syy tarinan kerrontaan liittyy toivoon. Luottamus huomiseen ja terveen järjen käyttö elämän hallinnassa kantaa pidemmälle kuin epätoivo ja toistemme syyttely. Ja kolmas oppi kirjasta oli yhteisöllisyys. Kun siirtokunnassakin oli eri säätyisiä, oli johtajia ja työntekijöitä, ainoa yhteinen voima syntyy siitä, että tunnetaan kuuluvamme samaan yhteisöön.

Näistä kolmesta asiasta syntyy hyvä tuleva uukuniemeläisille, suomalaisille ja hyvinvoinnille. Sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi tarvitsee entistä enemmän myös ekologista hyvinvointia. Ympäristön ja luonnon arvostamista ja huolenpitoa. Kun Kansaneläkelaitos on erityisesti sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitäjä ja kehittäjä, myös mekin joudumme ottamaan huomioon taloudelliset ja jatkossa entistä enemmän, myös ekologiset näkökohdat. Teemmekö hyvää ympäristöä ja miten? Vähentämällä paperituloasteita, kehittämällä nettiä, matkustamalla vähemmän, huomioimalla sähkön kulutusta ja hiilijalanjälkeä. Olemme jo niin merkittävä julkinen laitos, että näiden asioiden huomioiminen on entistä merkittävämpi esimerkki muille instituutioille.

Oppi luottamuksesta on edelleen entistä tärkeämpi. Puhumme tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollosta ja sen onnistumisesta. Sote-uudistus tarkoittaa entistä vahvempaa luottamusta eri palvelun tuottajien välillä. Kunnat muodostavat maakunnan tahtotilan, maakunta on julkisen palvelun vastuutaho, mutta myös järjestäjätaho. Sen kumppaneiksi tulevat yksityiset ja kansalaisjärjestötoimijat. Kansainvälisesti puhutaan PPP-partnership eli kumppanuus julkisen yksityisen ja kolmannen sektorin välillä. Sitä tässä nyt eniten tarvitaan, että sote toteutuu. Kunnilta tarvitaan luottamusta maakunnan yhteiseen tahtoon, julkisen tulee uskoa yksityisen hakevan yhteistä hyvää ja järjestöjen kumppanuutta ja tukea ei tule ylenkatsoa. Tarvitaan myös luottamusta asiakkaaseen. Tämä on yksi keskeinen tavoite myös Kelassa. Haluamme tarjota entistä paremman asiakaskokemuksen kansalaisille. Muutos on iso, kun Kela on tottunut toimimaan tehokkaasti, lakisääteisesti ja yhdenvertaisesti. Samalla sen tulisi olla vielä asiakaslähtöisempi, erilaiset tarpeet jossain määrin nykyistä paremmin huomioiva. Kelaa kiitetään paljon sen ystävällisestä palvelusta. Kehittämistarpeita näemme kuitenkin erityisesti asiakaslähtöisen liiansäädännön kehittämisessä. erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluihin panostamisessa ja Kelan kaikkien palvelukanavien kehittämisessä.

Uukuniemellä on vähän turhaa puhua yhteisöllisyydestä, mutta ehkä kuitenkin. Tällainen pieni pitäjä tietää parhaiten, mitä yhteisöllisyys merkitsee. Se on päivävastoin kuin eriarvoistuminen ja se on päivävastoin kuin syrjäytyminen. Uukuniemellä tarvitaan kaikkien voimia, laajaa vuorovaikutusta ja kumppanuutta verkostojen kanssa. Näin myös Kelassa ja koko Suomessa. Osallisuuden ja vuorovaikutuksen mahdollisuudet luovat parasta yhteisökokemusta. Kela tarvitsee yhteisöllisyyttä, koska eriarvoisuus ei ratkea vain rahalla. Meillä on lapsiperheköyhyyttä, meillä on paljon nuoria pitkäaikaisesti työttömänä ja meillä on iäkkäitä köyhiä. Perusturvaa tarvitaan ja sen ohella tunne, että kuulun johonkin. En ole köyhyyden vuoksi koulukiusattu tai eristetty porukoista tai saan intoa seuraavaan päivään kuntoutuksesta tai uudelleen koulutuksesta. Tai iäkkäänä voin myös osallistua yksinäisyyden sijaan. Siksi usein kysynkin, mikä on Kelan yhteiskunnallinen tavoite. Se on lain mukaisen hyvinvoinnin toimeenpano. Mutta se on myös etuuden vaikutus siten, että sen saajalla on parempi huominen ja parempi kuuluvuuden tunne. Hyvää yhteisöllistä, luottamuksellista ja kauniin Uukuniemen luonnon huomioivaa tätä päivää ja huomista teille kaikille.

